Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky Liberec ze dne 11. 6. 2012, sp. zn. 73 Co 286/2012, ECLI:CZ:KSULLI:2012:73.CO.286.2012.1

Číslo: 40/2013

Právní věta:

V odůvodněných případech lze nahradit osobní styk rodiče s dítětem jiným způsobem, např. prostřednictvím výpočetní techniky, tzv. elektronickou poštou, internetovou komunikací (Skype, Facebook apod.), nebo telefonicky.

Soud: Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka Liberec

Datum rozhodnutí: 11.06.2012

Spisová značka: 73 Co 286/2012

Číslo rozhodnutí: 40

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Styk s dítětem

Předpisy: § 27 předpisu č. 94/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením O k r e s n í h o s o u d u v Liberci ze dne 25. 4. 2012 byla matce uložena povinnost za její přítomnosti umožnit otci styk s nezletilou K. prostřednictvím skype každý týden v roce v úterý od 18.30 hod. do 19.00 hod. českého času. Okresní soud konstatoval, že v současné době probíhá řízení ve věci výchovy a výživy nezletilé a řízení o úpravě styku otce s nezletilou. Podáním ze dne 20. 4. 2012 se otec domáhal vydání předběžného opatření, navrhl, aby matce byla uložena povinnost umožnit otci styk s nezletilou prostřednictvím dálkového komunikačního programu skype včetně živého přenosu zvuku a obrazu. Na základě e-mailové korespondence mezi právními zástupci rodičů nezletilé považoval soud za osvědčené, že nedošlo k dohodě rodičů ohledně styku otce s nezletilou. Soud konstatoval, že je třeba zatímně upravit styk otce s nezletilou K. prostřednictvím skype, když se otec nyní zdržuje v Brazílii a je zjevné, že rodiče se nedohodnou. Rozsah styku byl soudem upraven dle návrhu otce s tím, že styk prostřednictvím skype v požadovaném rozsahu je přiměřený věku nezletilé, přítomnost matky při styku povede k motivaci nezletilé a případnému překonání počáteční jazykové bariéry.

Proti usnesení podala matka v zákonné lhůtě odvolání. Namítala nevykonatelnost usnesení s tím, že

dcera tuto formu komunikace odmítá, a to nejen s otcem, ale například i se svojí babičkou. Matka jí k takové komunikaci nechce nutit tělesnými tresty ani „uplácet" odměnami. V minulosti již pokusy o komunikaci přes skype probíhaly, ale neúspěšně, ať už vinou technických problémů, nedochvilností otce či nechutí dcery. Odkázala na článek 4 Listiny základních práv a svobod, dle kterého povinnosti mohou být ukládány pouze na základě zákona a v jeho mezích. V našem právním řádu není zakotvena povinnost dítěte stýkat se s rodičem. Povinností rodiče je pouze připravit dítě ke styku. V praxi to znamená dítě přesvědčit, pokud to nejde po dobrém, pak jej přinutit. Matka namítala, že v místě bydliště je nestabilní technické zázemí a s tím souvisí nedostatečné garantování takové formy styku. Matka však otci styk neodpírá, pokud se do České republiky osobně dostaví, je připravena mu styk umožnit. Matka namítla, že pojem „český čas" není dostatečně určitý. Dále namítala, že existuje mnoho programů skype s tím, že český právní řád neupravuje způsob komunikace formou skype. Absence úpravy této formy komunikace je pro věc relevantní, obzvláště se zřetelem na ochranu osobních údajů, možnost odposlechu atd.

Soud odpovídajícím způsobem neodůvodnil potřebu vydání předběžného opatření. Navrhla, aby bylo napadené usnesení zrušeno.

K r a j s k ý s o u d v Ústí nadl Labem – pobočka v Liberci usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

Z o d ů v o d n ě n í :

Krajský soud bez nařízení jednání (ustanovení § 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.) přezkoumal napadené usnesení a řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.

Podle ustanovení § 102 odst. 1 o. s. ř. je-li třeba po zahájení řízení zatímně upravit poměry účastníků nebo je-li po zahájení řízení obava, že by výkon rozhodnutí v řízení posléze vydaného mohl být ohrožen, může soud nařídit předběžné opatření.

Podle čl. 2 písm. a) Sdělení č. 91/2005 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o styku s dětmi „styk" znamená jakoukoliv formu komunikace mezi dítětem a rodičem.

Z obsahu spisu Okresního soudu v Liberci sp. zn. 8 Nc 367/2010 vyplývá, že probíhá řízení o výchově, výživě a úpravě styku otce s nezletilou K. Řízení o úpravě styku otce s nezletilou K. bylo zahájeno usnesením ze dne 22. 11. 2011 na základně podnětu Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí ze dne 17. 10. 2011. Na Úřad se otec obrátil s tím, že od listopadu 2010, kdy se s dcerou setkal, je mu styk odpírán. V době rozhodování o předběžném opatření měl soud prvního stupně k dispozici písemné podání otce ze dne 20. 4. 2012, k návrhu otec předložil dohodu ze dne 4. 9. 2009 a listinu ze dne 14. 2. 2010 označenou jako změna dohody ze dne 4. 9. 2009. Dále byla soudu předložena listina označená Proposal of contact rights, ve které otec navrhoval kontakt s dcerou prostřednictvím skype v úterý od 18.30 hod. do 19.30 hod. českého času, a korespondence právních zástupců rodičů, ze které vyplývá negativní postoj matky k návrhu otce.

Základní zákonnou podmínkou pro nařízení předběžného opatření je prokázaná potřeba zatímní úpravy právních poměrů účastníků. Soud se proto na prvním místě zabýval odvolací námitkou matky, dle které soud potřebu vydání předběžného opatření nedostatečně odůvodnil. Z výše citovaného obsahu spisu vyplývá, že otec byl naposledy v kontaktu s nezletilou v listopadu 2010. Již z této skutečnosti jednoznačně vyplývá potřeba zatímní úpravy poměrů účastníků, neboť pro dítě ve věku nezletilé je pravidelný kontakt s rodičem nezbytný pro udržení a prohlubování vzájemných citových vazeb. Spis zároveň neobsahuje žádné skutečnosti, že kterých by vyplývalo, že kontakt nezletilé s otcem není v jejím zájmu. Na základě těchto skutečností považuje odvolací soud shodně jako soud prvního stupně za prokázané, že je nutno zatímně upravit poměry účastníků. Zároveň je možno z předložené e-mailové korespondence právních zástupců rodičů považovat za osvědčené, že se rodiče

ohledně styku otce s nezletilou nejsou schopni dohodnout. Zákonné podmínky pro nařízení předběžného opatření v předložené věci byly splněny. Soud prvního stupně v napadeném usnesení zcela jasně uvádí, že důvodem pro nařízení předběžného opatření je neschopnost rodičů se o styku otce s dítětem dohodnout, námitka týkající se nedostatečného odůvodnění nařízení předběžného opatření není důvodná.

K namítané nevhodnosti formy kontaktu je třeba poukázat na čl. 2 výše citovaného Sdělení č. 91/2005 Sb. m. s. o sjednání Úmluvy o styku s dětmi. Za situace, kdy otec je cizí státní příslušník a žije trvale v Brazílii (případně v Austrálii), je pro realizaci práva navázat a udržovat vzájemný pravidelný styk dítěte a jeho rodiče nutno použít jinou formu styku než je osobní styk ve smyslu ustanovení § 27 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině. Navržená forma styku prostřednictvím skype je s přihlédnutím ke všem okolnostem případu nejvhodnější způsob, jakým lze zajistit kontakt otce s dcerou. Na základě obsahu listiny ze dne 14. 2. 2010, ve které se matka zavázala umožnit otci komunikovat s nezletilou prostřednictvím skype, považuje odvolací soud za osvědčené, že matka má pro tento typ komunikace k dispozici technické vybavení. Je nutno zdůraznit, že dle článku 32 Listiny základních práv a svobod mají děti právo na rodičovskou výchovu a péči. Je nutno respektovat právo dítěte odděleného od jednoho rodiče udržovat pravidelné osobní kontakty s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu se zájmy dítěte (čl. 9 bod 3 Úmluvy o právech dítěte). Pokud tedy soud prvního stupně uložil matce povinnost dle ustanovení § 102 o. s. ř., ve spojení s ustanovením § 76 odst. 1 písm. f) o. s. ř., aby umožnila otci styk s nezletilou K. prostřednictvím skype, byl jeho postup zcela v souladu s výše citovanými právními předpisy. Námitky matky, dle kterých nezletilá tuto formu komunikace odmítá, jsou zcela irelevantní. Je povinností matky při výchově nezletilé respektovat práva dítěte a vychovávat ji tak, aby bylo zachováno právo dítěte na pravidelný kontakt s oběma rodiči. Nelze se úspěšně odvolávat na neochotu dítěte ve věku K. respektovat výchovu matky. Z totožných důvodů je zcela irelevantní názor matky, že dítě není povinno stýkat se svým rodičem.

K dalším námitkám odvolací soud uvádí, že je zcela nadbytečné podrobněji specifikovat termín „skype“. Skype je software umožňující posílání zpráv a souborů, jedná se o běžně celosvětově užívaný způsob komunikace. Je nerozhodné, které služby programu matka zvolí, její povinností je styk prostřednictvím skype umožnit. Případný technický výpadek by matce objektivně zabránil ve splnění její povinnosti, lze však předpokládat, že k technickým výpadkům dochází zcela výjimečně a takový výpadek je objektivně prokazatelný. Možnost technického výpadku neznamená, že zvolená forma styku je nevhodná. Námitka absence výslovné úpravy tohoto způsobu komunikace a s tím související obava o ochranu osobních údajů a ochranu před odposlechy není důvodná. Ochranu osobnosti fyzické osoby a její individuální integrity zabezpečuje ustanovení § 11 a násl. obč. zák., důležitým doplňkem je trestněprávní ochrana. Občanskoprávní ochrana všeobecných osobnostních práv je poskytována při každém neoprávněném zásahu do osobnosti fyzické osoby. Rozhodné je, zda došlo k neoprávněnému zásahu, nikoliv zda je způsob komunikace zákonem výslovně upraven. Nedůvodné jsou rovněž námitky týkající se pojmu „český čas“. Soudem prvního stupně použitý termín nejlépe vystihuje časové rozpětí, ve kterém má otec možnost být s nezletilou v kontaktu. Pokud by soud použil termín středoevropský čas, musel by rozlišovat mezi CET a letním časem, což by bylo nadbytečné. Termín český čas nad všechny pochybnosti vystihuje čas platný na území České republiky v době konání styku. Rovněž rozsah soudem upraveného styku odpovídá věku dítěte a předpokládanému dennímu režimu.

Ze shora uvedených důvodů bylo usnesení soudu prvního stupně jako věcně správné dle ustanovení § 219 o. s. ř. potvrzeno.